

DUMINICA A 15-A DUPĂ RUSALII

Cea mai mare poruncă din Lege

APOSTOL. II CORINTENI 4, 6-15

Fraților, Dumnezeu, Care a zis: «Strălucească din întuneric lumina!», El a strălucit în inimile noastre, ca să strălucească cunoștința slavei lui Dumnezeu, pe fața lui Hristos. Și avem comoara aceasta în vase de lut, ca să se învedereze că puterea covârșitoare este a lui Dumnezeu, și nu de la noi. În toate pătimind neceaz, dar nefiind striviți; lipsiți fiind, dar nu deznădăjduiți; prizonieri fiind, dar nu părăsiți; doborâți, dar nu nimicii; purtând totdeauna în trup omorârea lui Iisus, pentru ca și viața lui Iisus să se arate în trupul nostru.

Căci pururea noi, cei vii, suntem dați spre moarte pentru Iisus, ca și viața lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor. Astfel că în noi lucrează moartea, iar în voi, viața. Dar, având același duh al credinței – după cum este scris: «Crezut-am, pentru aceea am și grăit», și noi credem; pentru aceea și grăim, știind că Cel ce a înviat pe Domnul Iisus, ne va învia și pe noi cu Iisus și ne va înfățișa împreună cu voi. Căci toate sunt pentru voi, pentru ca, înmulțindu-se harul să prisosească prin mai mulți mulțumirea, spre slava lui Dumnezeu.

EVANGHELIE. MATEI 22, 35-46

În vremea aceea s-a apropiat de Iisus un învățător de Lege, ispitindu-L și zicând: Învățătorule, care poruncă este mai mare în Lege? El i-a răspuns: «Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău». Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua, asemenea acesteia, este: «Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși». În aceste două porunci se cuprind toată Legea și prorocii. Și, fiind adunați fariseii, i-a întrebat Iisus, zicând:

Ce vi se pare despre Hristos? Al cui Fiu este? Zis-au Lui: Al lui David. Zis-a lor: Cum deci David în duh îl numește pe El Domn, zicând: «Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi așternut picioarelor Tale»? Deci, dacă David Îl numește pe El Domn, cum este fiu al lui? Și nimeni nu putea să-I răspundă cuvânt și nici n-a mai îndrăznit cineva din ziua aceea să-L mai întrebe.

TÂLCUIRI

Cine își bate joc de Dumnezeu, de sine își bate joc, iar Dumnezeu și mai mult Se slăvește. Cine caută să umilească pe cel drept, până la sfârșit pe sine se umilește, iar dreptul și mai mult se înalță. Cine așează o piatră în calea dreptului se împiedică el însuși de ea — iar dreptul mai sus urcă și încă și mai departe vede. Cine suflă în focul dreptului ca să-l stingă, mai mult îl întetește, iar de stins se stinge al lui.

Pe marea involburată a acestei vieți Dumnezeu este stânca de scăpare a dreptilor, de care nelegiuții își zdrobesc corăbiile lor. Pe marea furtunoasă a vieții omul cel drept e piatră de poticnire pentru păcătos. Păcătosul o dă la o parte din drumul său și cade în

groapa rămasă în urmă. Cine aruncă praf în vânt orbește; cine în-grămădește pietre într-un lac se înecă.

Parcă anume l-a lăsat Dumnezeu pe cel drept slab și neajutorat în lumea aceasta, ca să dezvăluie și mai mult tăria Lui și să așeze piatră de poticnire în calea puternicilor pământului. De aceea firul celui drept este mai tare decât lanțul celui fără de lege. Tiranul caută să rupă firul celui drept, dar se încurcă în el și pierde.

Satana a vrut să-l piardă pe dreptul Iov, și l-a ridicat în slavă. Tocmai când părea mai slab, Iov era învingător. Satana a căutat să piardă și pe Irod, iar Irod nu i s-a împotrivit. Tocmai când părea mai atotputernic,

Întâmpinarea Domnului - frescă.jpg

Irod a pierit. Tot lucrul lui Dumnezeu în lumea aceea-ta pare slab, când de fapt e mai tare ca stelele și ca oceanul ce tună cu apele sale.

Luată aminte și învățați din cele ce Dumnezeu le-a așezat față în față drept potrivnice spre a noastră învățătură: Moise și Faraon, David și Goliat, Iov și Satana, Ierusalimul și Babilonul, cei trei tineri și regele Nabucodonosor, Daniel și Darius, apostolii și Roma. Dacă înțelegem ce ne dă Dumnezeu a înțelege din pildele acestea, vom striga și noi de bucurie împreună cu minunatul David: Unii se laudă cu căruțele lor, alții cu caii lor, iar noi ne lăudăm cu numele Domnului Dumnezeului nostru (Psalm 19, 8). Vom înțelege cu cugetul și ne vom însuși cu inima cuvântul Apostolului Pavel: Dumnezeu Și-a ales pe cele bune ale lumii, ca să rușineze pe cei înțelepți; Dumnezeu Și-a ales pe cele slabe ale lumii, ca să le rușineze pe cele tari (I Corinteni 1,27).

Mai bine decât orice pe lume se vede în Domnul nostru Iisus Hristos care este locul binelui pe pământ: pare slab, și e de nebiru-it. Cel precunoscut apare necunoscut; cel drept e osândit ca ne-drept; cel atotputernic e ucis ca un neputincios. Dar ce este până la urmă ? Biruință și slavă. Biruință Lui și slavă Lui, înfrângere și rușine celor care nu L-au primit și nu L-au mărturisit, celor care L-au chinuit. Iar

sfârșitul sfârșitului încă nu a venit; când are să vină, abia atunci se vor cunoaște întreaga mărire a biruinței Sale și întreaga strălucire a slavei Sale; și numai atunci se vor cunoaște și grozăvia căderii, și rușinea prigonitorilor și chinurilor Săi.

Oridecâte ori vrăjmașii binelui, vrăjmașii lui Dumnezeu, fac lațuri ca să-l prindă pe Hristos, se prind singuri în ele; oridecâte ori Îi pregătesc Lui umilințe, pe sine se rușinează, și oridecâte ori caută să-i închidă Lui gura, amuțesc ei. Orice au făcut ca să-L batjoco-rească i s-a întors Lui spre slavă și lor spre rușine. Cum a fost ieri, așa e și astăzi. Oricine se împotrivesc astăzi lui Hristos se va pră-buși și se va nimici, iar puterea și slava lui Hristos mai tare vor străluci. Așa este astăzi, așa va fi mâine și așa va fi până la sfârșitul veacurilor. Evanghelia de astăzi înfățișează cât se poate de limpede ce se întâmplă cu cei ce ispitesc pe Dumnezeu.

Un învățător de Lege, ispitindu-L pe Iisus, L-a întrebat: Învățătorule, care poruncă este mai mare în Lege? Aceasta a fost cea din urmă ispitire din șirul celor prin care iudeii au căutat pricină să-L osândească pe Hristos la moarte. Ce încătușați de rău sunt oamenii! Pe când Dumnezeu caută, fie și la cel mai mare păcătos, măcar o singură faptă bună ca să-l poată

mântui, oamenii caută măcar un sin-gur păcat la cel mai desăvârșit dintre oameni, ca să-l ucidă!

Mai întâi, arhierii și bătrânii poporului L-au ispitit pe Hristos cu întrebarea: Cu ce putere faci acestea? Și cine Ți-a dat puterea aceas-ta? (Matei 21, 23); Hristos le-a răspuns cu o întrebare despre Ioan Botezătorul — dacă botezul lui Ioan a fost din cer sau de la oa-meni. Cu această întrebare Domnul i-a încuiat pe ispititorii Săi, pentru că ei cugetau: Dacă vom zice: Din cer, ne va spune: De ce, dar, n-ați crezut lui? Iar de vom zice: De la oameni, ne temem de popor, fiind-că toți îl socotesc pe Ioan de prooroc (vv. 25, 26). Ispitirea așadar a fost spre slava lui Hristos și spre rușinarea ispititorilor, pentru că s-a arătat ce frică le e păcătoșilor să spună adevărul. Li s-a dat totodată învățătură despre Ioan, anume că acesta a fost trimis de Dumne-zeu și, mai mult de-atât: că Hristos este cerescul Cărmuitor. Preoții și cărturarii, vrăjmași întreolaltă, s-au unit în ispitire împotriva lui Hristos.

După aceea, fariseii și irodienii l-au ispitit pe Hristos cu o între-bare despre plata birului către Cezar: Spune-ne deci nouă: Ce Ți se pare? Se cuvine să dăm dajdie Cezarului sau nu? (Matei 22, 17). Dom-nul S-a uitat la banul cu efigia Cezarului și a spus: Dați Cezarului cele ce sunt ale Cezarului și lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu (v. 21). Și ispitirea aceasta, așadar, s-a făcut spre slava lui Hristos și a ispititorilor rușine. Cu cuvântul acesta Domnul a așezat încă o piatră la zidirea învățaturii Sale, lăsându-ne nouă o predanie de temelie, și totodată i-a făcut de rușine pe ispititori, dându-le pe fața șiretlicurile. În ispitirea aceasta, dușmani vechi cum își erau unii altora fariseii și irodienii, și-au dat și ei mâna: cei dintâi pentru că voiau să pară patrioți și prieteni ai poporului, ceilalți pentru că ți-neau de romani, cărmuitorii Palestinei.

Apoi s-au apropiat de Hristos saducheeii, cu o ispitire aparte. Dacă șapte frați, murind unul după altul au avut, după Legea lui Moise, pe rând aceeași femeie drept soție, a cui va fi aceasta la în-viere? La această negliobie pe care saducheeii o socoteau o între-bare iscusită, numai bună să-L prindă pe Hristos, Domnul a răs-puns: Văratăciți neștiind Scripturile... Căci la în-viere nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer (Matei 22, 29-30). Deoarece saducheeii erau o sectă care, din multa învățătură lumească, ajunsese să nu mai creadă nici în Scripturi nici în viața de apoi, Domnul cel bun a folosit acest prilej ca să îndreptățească credința în viața viitoare

și în înviere, spunând: Iar despre învierea morților, au n-ați citit ce vi s-a spus vouă de Dumnezeu, zicând: „Eu sunt Dumnezeul lui Avraam și Dumnezeul lui Isaac și Dumnezeul lui Iacov?” Nu este Dumnezeul morților, ci al viilor (vv. 31-32). Astfel și ispitirea de către aceștia a fost în paguba lor, vădindu-li-se prostia și ignoranța, și s-a făcut în folosul Domnului care, răspunzându-le lor, ne dă nouă răspunsuri la întrebări la care nimeni altcineva nu ne-ar fi putut răspunde.

În cele din urmă, când saducheeii, care se socoteau pe sine și pe care și lumea îi socotea drept grozav de înțelepți, s-au văzut astfel înfrânți, le-a venit un ajutor neașteptat chiar de la cei mai mari dușmani ai lor, fariseii, cu care aliindu-se, au dat împreună un nou atac. Unul, în numele tuturor, L-a întrebat pe Hristos: Care poruncă este mai mare în Lege? Prin întrebări din acestea slugile întunericului urmăreau să-L înfunde pe Hristos, găsindu-I pricină de a fi judecat. Ei călcase în picioare toate marile porunci ale lui Dum-ne-zeu și nu le mai rămăseseră decât două coji goale: tăierea împrejur și ținerea sâmbetei. Erau și acestea porunci ale lui Dumnezeu, dar nu cele mai mari și, la vremea când le fuseseră date, nu erau sterpe și lipsite de noimă cum ajunseseră acum să fie în mâna lor. Sadu-cheii credeau că Hristos are să dea, într-un fel sau altul, precădere unora din acestea trei: circumciderea, sâmbăta sau oarecare altă poruncă scoasă acum de la El. „Dacă zice că cea mai mare poruncă este tăierea împrejur”, chibzuiau ei, „atunci putem să-L învinovă-țim că nesocotește sâmbăta; dacă zice că sâmbăta este mai mare, Îl învinovățim că nesoco-tește tăierea împrejur; iar dacă zice de vreo poruncă nouă, Îl învinovățim că nesocotește Legea Veche... Nu se așteptau ei, ușurei la minte cum erau, ca Hristos să dea glas tocmai lucrului ce la ei era lipsă; sau ca prin vechi să proclame noul.

El i-a răspuns: Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău. Aceasta este marea și întâia poruncă. Iar a doua la fel cu aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți. Aceste porunci se află amândouă în Vechiul Testament, deși nu laolaltă, ci în două cărți deosebite ale lui Moise (Deuteronom 6, 5; Levitic 19,18). Nu sunt între cele Zece Porunci, temelia întregii Legi date de Dumnezeu prin Moise, ci sunt pomenite ca în trecere; dar nu întâmplător sunt așezate între poruncile mai mici, ci din dumnezeiască economie, pentru că oamenii nu erau atunci în stare să le primească. Tre-

buie, nu-i așa, să faci întâi școala primară ca să treci într-una mai înaltă. Decalogul lui Moise este școala primară de lucrare și de pregătire pentru școala cea înaltă a dragostei.

Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău. Aceasta este cea dintâi și cea mai mare poruncă. Cea de a doua depinde de ea, își are obârșia în ea. Poate să fie dragoste la poruncă? Nu. Dar trebuie, din păcate, să fie porunci pentru dragoste, fiindcă inima întunecată a omului a uitat dragostea firească a omului față de Iubitorul de om. Nici mama nu-i aduce aminte copilului că trebuie s-o iubească, până ce copilul într-atât uită de cuvenita dragoste încât își mârșăiește și își nesocotește mama, luând-o pe panta alunecoasă a iubirii de cele lumești. Atunci abia dragostea față de mamă ajunge să fie o poruncă — și nu atât în folosul mamei, cât a lui însuși. Îngerilor nu le dă Dumnezeu porunca de iubire, pentru că îngerii sunt aproape de Dumnezeu și Îl iubesc în chip firesc. Este o mare rușine pentru neamul omenesc că are nevoie de o asemenea poruncă, pentru că o poruncă despre dragoste este mai mult o mustrare decât o poruncă. Oricine își dă cât de cât seama ce face Dumnezeu pentru el și ce-I datorează el lui Dumnezeu, trebuie cu adevărat să se simtă adânc rușinat că omul cel tare de cerbice s-a făcut pricină unei asemenea porunci. Cu mult mai firesc e pentru om să-L iubească pe Dumnezeu decât e pentru copil să-și iubească mama, și de aceea dragostea omului pentru Dumnezeu ar trebui să fie, fără nici o poruncă, mai vădită decât cea pe care o are copilul pentru mamă. De ce-și iubește copilul mama? Pentru că simte dragostea ei. Dar de ce nu simte omul dragostea lui Dumnezeu pentru el? Fiindcă ini-ma i s-a împietrit și duhul i s-a întunecat de păcat. Hristos a venit în lume și pentru a pregăti inimile oamenilor pentru dragostea cea înaltă a lui Dumnezeu, pentru a le deschide ochii duhovnicești cei orbiți.

[Tihon din Zadonsk spune: „Dumnezeu este Binele cel mai mare, de unde vine tot binele și toată binecuvântarea. A vieții cu Dumnezeu este bucurie în nefericire, bogăție în sărăcie și îndestulare în lipsă. Iubește-L așadar mai mult decât orice, mai mult decât pe mama și pe tata, mai mult decât pe soție și pe copil, și mai mult decât pe tine însuși”(Opere, Volumul I)].

Hristos, arătarea cea mare a neschimbătoarei iubiri de oameni a lui Dumnezeu, a venit ca să aprindă iarăși în inimile copiilor lui Dumnezeu focul cel stins al dragostei, să facă din nou să le fie firească iubirea,

Sfântul Nicolae Velimirovici

precum firească le fusese odinioară oamenilor, ca și îngerilor. Dacă mama nu și-ar iubi copilul, ar putea copilul să-și iubească mama? Dacă Dumnezeu nu l-ar iubi pe om, ar putea omul să-L iubească pe Dumnezeu? Dar Dumnezeu îl iubește pe om, l-a iubit dintru început, l-a iubit încă mai dinainte de început: e firesc așadar pentru om să-L iubească și el pe Dumnezeu.

În dumnezeiasca-I rugăciune mai înainte de Patima Sa, Iisus S-a rugat Tatălui Ceresc: ...să cunoască lumea că Tu M-ai trimis și că i-ai iubit pe ei, precum M-ai iubit pe Mine (Ioan 17, 23). Ce înalte, ce mân-găietoare cuvinte! Dumnezeu ne iubește cu dragoste părintească pe noi păcătoșii și necurații, ne iubește cu o dragoste ca cea pe care o are pentru Fiul Său Cel Unul-Născut. Celor ce sunt în stare să înțeleagă și să simtă adâncimea și nestinsa înflăcărare a acestei dum-nezeiești iubiri nu le trebuie poruncă. Dimpotrivă, unii ca aceștia s-ar simți rușinați să li se poruncească a iubi pe Dumnezeu.

Apostolul Ioan, cel care și-a odihnit creștetul la pieptul Domnului și Dumnezeului său, având deplina simțire a adâncimii și dulceții iubirii dumnezeiești, scrie: în aceasta este dragostea, nu fiindcă noi am iubit pe Dumnezeu, ci fiindcă El ne-a iubit pe noi (I Ioan

4, 10), și: Noi iubim pe Dumnezeu, fiindcă El ne-a iubit cel dintâi (4, 19). Ve-deți ce zice! Nu sunt cuvintele meșteșugite ale vreunui învățat is-cusit, ci murmurul și tremurul unei inimi care a sorbit dragostea de la Însuși Izvorul ei și care, cu încântarea bucuriei, arată cu vor-bele cele mai simple iubirea lui Dumnezeu de negrăit.

Auziți acum ce zice despre dragoste un alt apostol, unul care mai întâi a prigonit și a urât pe Domnul: Cine ne va despărți pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? Și adaugă: Sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cete de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălțimea, nici adâncul și nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragos-tea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru (Romani 8, 35; 38-9). De când e lumea nu cred că cineva și-a înfățișat vreodată, mai cu putere, iubirea. Aceasta nu e iubire de poruncă, ci iubire care izvorăște în chip firesc din iubire. Poruncile sunt pentru cei care s-au făcut vrednici de pedeapsă prin lipsa lor de simțire, prin călcarea în picioare a iubirii și prin nerecunoștința față de Dumne-zeu strigătoare la cer. Nici Hristos, nici apostolii, nici cetele celor care iubesc pe Dumnezeu în cer și pe pământ, nu au dat mai desă-vârșit grai poruncii iubirii lui Dumnezeu, nici îndemn mai tare în-tru împlinirea acestei porunci, decât simpla mărturisire că El ne-a iubit cel dintâi. Cărți întregi s-ar putea scrie — și s-au scris — cu dovezi ale iubirii lui Dumnezeu pentru noi și cu temeieri de a-L iubi și noi pe Dumnezeu. Toată zidirea văzută și nevăzută e o dovadă a iubirii lui Dumnezeu pentru noi; firea toată cu așezarea ei, soarele și stelele, anotimpurile, viața omului sub ochiul veghetor al Proni-ei, îndelunga răbdare a lui Dumnezeu față de păcătoși, înălțarea nevăzută dar tare a dreptilor, și câte altele care nici nu pot fi numă-rate, sunt toate dovezi de dragoste a lui Dumnezeu pentru noi. Dar de ce să le mai înșirăm aici pe toate, când destul este a spune că Dumnezeu ne iubește, că El ne-a iubit cel dintâi? Venirea Fiului lui Dumnezeu între oameni, lucrarea și pătimirea Lui întrec în mă-reție și strălucire toate celelalte dovezi ale dragostei lui Dumnezeu. Buzele Sale ne-au spus că Dumnezeu Tatăl ne iubește pe noi așa precum Îl iubește pe El. Învățătura Lui dezvăluie lucrul acesta, cu-vintele Lui îl adevăresc, pătimirea Lui îl pecetluiește. De aceea po-runcile privitoare la dra-

goste trebuie să ajungă în inimile noastre dragoste fi-rească, la fel cu cea pe care o are copilul pentru mama lui; la fel, dar mult mai tare.

De ce ne poruncește Domnul să iubim pe Dumnezeu: cu toată in-ima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău? Mai întâi, pentru ca porunca aceasta să se întipărească adânc în noi. Apoi, ca să arate că dragostea de Dumnezeu exclude orice altă dragoste, orice împărțire a dragostei, orice slujire la doi stăpâni.

Și mai este încă un temei, unul tainic. Dumnezeu este Treime – Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Omul este și el treime: inimă, suflet și minte. Tatăl iubește pe om, Fiul iubește pe om, Duhul iubește pe om. Porunca este așadar ca omul întreg să iubească pe Dumnezeu întreg. Când omul iubește cu toată inima, cu tot sufletul și cu tot cugetul, atunci omul în întregime iubește. Iubind omul pe Tatăl, iubind la fel pe Fiul și la fel pe Duhul Sfânt, iubește pe Dumnezeu în întregime. Când o parte din om iubește o parte din Dumnezeu, iubirea e ciuntită, iubirea nu-i iubire, pentru că un om împărțit nu-i om, și un Dumnezeu împărțit nu-i Dumnezeu. De-ar zice cineva că iubește numai pe Tatăl, iar pe Fiul nu și pe Duhul nu, aceea nu este iubire de Dumnezeu. Dacă zice cineva că iubește pe Fiul, dar că nu cunoaște pe Tatăl și pe Duhul Sfânt, acela nu iubeș-te pe Dumnezeu, pentru că nu-L cunoaște întreg. În același chip omul care ar zice că iubește pe Dumnezeu numai cu inima, sau nu-mai cu sufletul sau numai cu cugetul, nici acela nu-L iubește pe Dumnezeu, pentru că nu-și cunoaște nici măcar sinele său. Iubirea, adevărata iubire — iar nu ceea ce numește lumea iubire — e numai de la întreg la întreg.

Vedeți cum, numai prin cuprinsul lor cel adânc, poruncile aces-tea doboară toate ereziile împotriva firii treimice în unitate a dumnezeirii? Și cum, prin ele, toate măruntele psihologiei de mâna a doua a unor savanți din ziua de astăzi, care împart pe omul cel dinlăuntru și-l fac de nimic, sunt spulberate?

Iar a doua la fel cu aceasta: Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Nu spune: egală cu aceasta, ci: la fel cu aceasta. Aceasta a doua poruncă are în vedere nu dragostea pentru Dumnezeu, ci pentru făpturi. Copilul care își iubește mama iubește tot ce face ea; iubește și pe frații și pe surorile sale. Iubirea pentru mamă îi întărește și iubirea pentru ceilalți. Cine își iubește părinții își va iubi de bună seama și frații, pe când cei care nu-și iubește părinții cu greu îl va iubi pe fratele său. Tot așa, cel care iubește pe Dumnezeu îi va

iubi și pe ceilalți oameni ca pe unii ce îi sunt frați. Iar cel care nu iubește pe Dumnezeu se amăgește doar că ar fi iubind oamenii. Un astfel de om nu poate decât cel mult să aibă o oarecare simpatie pentru oameni, dar și aceasta pornită tot din egoism.

Deși întâlnim această poruncă și în Vechiul Testament, pe buze-le lui Hristos ea e cu totul nouă. Mântuitorul spune în altă parte: Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul (Ioan 13, 34). „Nouă” este, mai întâi, pentru că a fost prima oară rostită de către Cel care a arătat cea mai mare dragoste de oameni; apoi, pentru că înțelesul „aproapelui” este întins dincolo de hotarele poporului iudeu, la toate neamurile. Iubiți pe vrăjmașii voștri, spune Domnul, căci dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veți avea? (Matei 5, 44/46). Nu da Dumnezeu strălucire soarelui și deasupra vrăjmașilor voștri? Nu le da ploaie și celor ce nu vă iubesc pe voi? Trebuie să-i iubiți pe oameni pentru dragostea lui Dumnezeu, căci a Lui este a deosebi între drepti și nedrepti.

Semenii noștri sunt tărâmul văzut în care ne arătăm dragostea pentru Dumnezeu Cel nevăzut. Cum se va cunoaște dragostea noastră de Dumnezeu, dacă nu prin oamenii împreună-viețuitori cu noi pe pământ? Pe Dumnezeu Îl mișcă dragostea pe care o ară-tăm aproapelui nostru, tot așa precum pe mamă o mișcă dragostea arătată de un străin copilului ei. Atât de mult trebuie să ne arătăm dragostea de Dumnezeu prin dragostea față de cei din jur, încât Apostolul Iubirii îl numește mincinos pe cel care zice că iubește pe Dumnezeu dar urăște pe fratele său: Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este! (I Ioan 4, 20).

Semenii noștri sunt școala unde ne facem ucenicia întru dragos-tea cea desăvârșită — dragostea de Dumnezeu. Fiecare faptă iubi-toare săvârșită pentru altul hrănește dragostea noastră pentru Dumnezeu, iar temeiul iubirii pentru aproapele e arătat limpede prin faptă și cuvânt de Însuși Mântuitorul și sfinții Săi apostoli, precum și de cetele plăcuților lui Dumnezeu, de-Dumnezeu-purtătorii părinți ai noștri și mucenici. Cele mai mari lucrări ale dragos-tei sunt faptele milosteniei, iertarea jignirilor, rugăciunea pentru alții, sprijinirea celor slabi, domolirea celor mândri, muștrarea ne-dreptilor, învățarea neștiutorilor, acoperirea slăbiciunilor altora, lauda altora, apărarea nedreptățiților, jertfa de sine. Mai mare dra-goste decât

aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prie-tenii săi (Ioan 15,13). Fără dragoste însă, orice jertfă e de prisos (I Corinteni 13,3). Iar cel care iubește are totul, si a împlinit Legea.

În sfârșit, să amintim aici adâncă înțelegere a Apostolului Pavel asupra Bisericii lui Hristos, din care urmează în chip firesc și înțe-legerea iubirii de aproapele. Noi credincioșii, toți, suntem mădulare lui Hristos, părți vii din trupul lui Hristos (Efeseni, 4 și 5; I Corinteni 6, 15). Toți creștem împreună înlăuntrul unui mare organism viu întru un trup ceresc al cărui cap este Hristos. Așa fiind, trebuie să ne ajutăm cu dragoste unul pe altul să creștem și să sporim. Când o parte din trup merge bine, este spre binele trupului întreg; dacă o parte din trup bolește, tot trupul suferă. Dragostea pentru aproapele nostru îi face bine și lui, și nouă. Dragostea este sănătate; ura este boală. Dragostea este mântuire, ura este pierzanie.

Astfel cele două porunci ale iubirii sunt cele mai mari în Legea lui Dumnezeu, și mai mari decât acestea nu au fost și nu vor fi pe pământ. Este legea împărătească (Iacov 2, 8) prin care se înalță cerul și se mântuie pământul. În aceste două porunci se cuprind toată Legea și proorocii. Din dragoste a dat Dumnezeu Legea lui Moise, cu dra-goste i-a insuflat pe proorocii Săi. S-ar putea spune că primele pa-tru porunci sunt pentru dragostea de Dumnezeu, iar celelalte șase pentru iubirea aproapelui, cu toate că cele zece porunci vechi sunt doar o umbră a Legii lui Hristos. S-ar mai putea spune de asemenea că orice bine ar fi omul în stare să săvârșească, vine doar din dragostea de Dumnezeu și de aproapele. În sfârșit, să mai spunem că toate păcatele lumii nu sunt altceva decât păcate împotriva dragostei, ori de Dumnezeu ori de aproapele. Iar dacă mergem mai departe cu cugetarea asupra întinderii și adâncimii acestor două dumnezeiești porunci, putem spune că de ele depind și cerul și pământul: și zidirea trupească și cea îngerească.

Vedeți la ce-a dus uneltirea vrăjmașilor lui Hristos! Ce scânteii au scăpărat din stâncă la acele înveninate lovituri! Unelteau să-L piardă pe Hristos și L-au înălțat până la scaunul veșnicului Legiui-tor! În schimb, iată-i pe ei una cu pământul. Această ultimă ispiti-re I-a adus lui Hristos nesfârșită slavă, iar nouă un ajutor neprețuit prin dezvăluirea poruncilor dragostei.

După asemenea răspuns, vrăjmașii lui Hristos au amuțit: nici n-a mai îndrăznit cineva, din ziua aceea, să-L mai întrebe.

Dar mai e ceva: după Evanghelia Sfântului Marcu, cărturarul care L-a întrebat pe Hristos nu era departe de a I se face ucenic. Mântuitorul i-a spus: Nu ești departe de Împărăția lui Dumnezeu (Marcu 12, 34), deoarece, auzind uimitorul răspuns al Domnului, acela a strigat: Învățătorule, adevărat ai zis..., mai adăugând că a-L iubipe Dumnezeu și pe aproapele este mai mult decât toate arderile de tot și decât toate jertfele. Cel ce se credea învingător s-a aflat învins, iar cei ce-au vrut să-L rușineze au rămas de rușine ei înșiși. Și nu mai cutezau să-L întrebe nimic.

Atunci i-a întrebat Hristos pe ei, spunând: Ce vi se pare despre Hristos? Al cui Fiu este? Zis-au Lui: Al lui David. Zis-a lor: Cum deci David, în duh, Îl numește pe El Domn? — zicând: „Zis-a Domnul Domnului meu: Șezi de-a dreapta Mea, până ce voi pune pe vrăjmașii Tăi aș-ternut picioarelor Tale”. Deci dacă David îl numește pe El Domn, cum este fiu al lui? Prin întrebarea aceasta Domnul urmărea, mai întâi, să arate limpede că El este Hristos; apoi, să arate că se amăgesc sin-guriceii ce așteaptă pe Mesia ca pe un rege pământesc din casa lui David care să-i alunge pe romani și să facă din Israel o împărăție lu-mească puternică; în al treilea rând, să vădească pe ispititorii aceia drept vrăjmași ai Săi și, în al patrulea rând, să arate că dușmanii lui Hristos cel așteptat, care și venise, vor fi înfrânți și pedepsiți. Ei au răspuns: Al lui David. Atât pricepeau ei! Iisus era într-adevăr din casa lui David, așadar, după legea lor, fiu al lui David.

David însă nu a proorocit despre Mesia numai că este fiu al său după stirpe, căci altfel nu L-ar fi numit Domn. Unde s-a mai pomenit vreun strămoș care să-l numească pe coborâtorul dintr-însul „Domn” al său? David însă a văzut și a cunoscut în duh îndoita fire a lui Hristos — omenească și dumnezeiască — și L-a numit Domn al său iarăși în duh. David a pătruns de departe în duh pro-orocesc taina întrupării Fiului lui Dumnezeu la care fariseii și saducheii care-L vedeau pe Hristos față către față au rămas orbi. Hristos era să Se nască în Casa lui David și să ia trup din preacura-ta Fecioară Măria care era coborâtoare din David, iar după firea cea dumnezeiască era să vină ca Fiul lui Dumnezeu Cel Veșnic. Și așa a și venit. Domnul aduce cuvintele lui David nu ca să le îndrepteze, ci ca să le adeverească. Tot ceea ce a înainte-văzut David a fost adevărat. Totul a fost precum s-a scris. Făgăduit de Dumne-zeu și așteptat de oameni, Mântuitorul a venit pe pământ și ca fiu al lui David și ca Fiul lui Dumnezeu. După Înviere și Înălțare El cu adevărat a

șezut de-a dreapta slavei, întru cele prea înalte (Evrei 1, 3), și cu adevărat toți vrăjmașii Lui s-au prăbușit sub picioarele Sale. Și nu numai atât, ci a domnit întru putere mai presus decât toată începătoria și stăpânia și puterea și domnia și decât tot numele ce se numește, nu numai în veacul acesta, ci și în cel viitor (Efeseni 1, 21).

Ceea ce acum este taină dezvăluită, era atunci dezvăluire tainică. De aceea Domnul n-a vorbit ca despre Sine, ci doar a pomenit proorocia lui David, care trebuie să le fi fost cunoscută iudeilor. Le era desigur cunoscută litera profeției, pe când înțelesul ei le rămă-sese închis. Domnul nu le-a spus nimic din partea Sa, ci doar i-a în-trebat cum înțeleg ei Legea despre care Îl iscodiseră, zicând: Care poruncă este mai mare în Lege? El le-a vorbit limpede și nimeni nu putea să-I răspundă cuvânt. S-a vădit că El cunoaște Legea iar ei, care se socoteau a fi atotcunoscători pe tărâmul acesta, nu. Mântuitorul cunoștea nu numai litera, ci și duhul Legii, viața ei. Ei cunoșteau numai litera, fără duh, fără viață, ceea ce e tot una cu a spune că nu cunoșteau nimic. Ce știau le-a fost lor spre ruină, iar poporului ce-i asculta — pierzare.

Și nici n-a mai îndrăznit cineva, din ziua aceea, să-L mai întrebe. Intrase frica în ei și nu le mai ardea de dispute în care învingătorul era întotdeauna El. Nu puteau să-L prindă în cuvânt, ca să-L osândească. Vor lăsa așadar vorbele și vor apuca banul, ca să-l cumpe-re pe Iuda și mărturii mincinoase. Ce n-au izbutit cu cuvântul vor izbuti cu banii. Dar acest succes trecător îi va costa scump, pentru că, la fel cum pățiseră ori de câte ori Îl ispitiseră în cuvânt, și această ultimă stratagemă se va întoarce împotriva lor. Ea îi va aduce lui Hristos biruința cea mare, iar lor prăbușire și veșnică ruină. De abia trei zile aveau să treacă de când plăti-seră oaste și slugi ca să-L prindă și să mărturisească strâmb împotriva Lui, și vor trebui să cheltuiască din nou cu străjile de la mormânt ca să cumpere tăcere asupra învierii.

De o mie de ori mai bine este să nu te naști decât, născându-te să te ridici împotriva lui Dumnezeu. Cine caută să batjocorească pe Dumnezeu va ajunge el însuși de batjocură, iar Dumnezeu se va slăvi și mai mult. Și minunat este lucrul acesta în ochii noștri. Slavă si laudă fie Domnului nostru Iisus Hristos, acum și pururea și în ve-cii vecilor. Amin.

Sfântul Nicolae Velimirovici,
Predici, ed. a II-a,
Editura Ileana, București, 2006, pp. 460 -471

GÎNDUL ZILEI

„....Cea mai mare poruncă învață ascultarea de toate felurile pentru că a iubi pe Dumnezeu din toată inima este cauza fiecărui bine. Porunca a doua include faptele de dreptate pe care le facem înaintea altor oameni.

Porunca dintâi pregătește calea pentru cea de-a doua și la rândul ei este întărită de aceasta. Pentru că persoana care este ancorată în dragostea lui Dumnezeu iubește și pe aproapele său. Persoana aceea care împlinește aceste două porunci nu face altceva decât să păzească toate poruncile.”

SFÂNTUL CHIRIL AL ALEXANDRIEI